II.ÚS 1422/24 ze dne 2. 12. 2025
Náhrada újmy za omezení styku s dítětem po předběžném opatření proti domácímu násilí

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu Pavla Šámala a soudců Dity Řepkové (soudkyně zpravodajka) a Jana Svatoně o ústavní stížnosti A. A. (jedná se o pseudonym), zastoupeného Mgr. Markétou Chudáčkovou, advokátkou, sídlem Uruguayská 11, Praha 2 - Vinohrady, proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. března 2024 č. j. 30 Cdo 3895/2023-168, rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. srpna 2023 č. j. 70 Co 216/2023-125 a rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 24. května 2023 č. j. 22 C 13/2023-100, za účasti Nejvyššího soudu, Městského soudu v Praze a Obvodního soudu pro Prahu 2, jako účastníků řízení, a České republiky - Ministerstva spravedlnosti, jako vedlejší účastnice řízení, takto:

I. Výrokem I usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 3. 2024 sp. zn. 30 Cdo 3895/2023, výrokem II rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 8. 2023 sp. zn. 70 Co 216/2023 a výrokem II rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 24. 5. 2023 sp. zn. 22 C 13/2023 byla porušena základní práva stěžovatele podle čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

II. Tato rozhodnutí se proto v uvedeném rozsahu spolu s výroky o nákladech řízení ruší.

III. Ve zbylé části se ústavní stížnost odmítá.

Odůvodnění:

I.
Úvodní poznámky

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, stěžovatel napadl usnesení Nejvyššího soudu, rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen "městský soud") a Obvodního soudu pro Prahu 2 (dále jen "obvodní soud"). Tvrdí, že jimi byla porušena jeho základní práva podle čl. 10 odst. 1 a 2, čl. 11 odst. 1, čl. 32 odst. 1 a 4, čl. 36 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"), čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva") a čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.

2. Původně byl soudcem zpravodajem v posuzované věci ustanoven David Uhlíř. Jelikož tato věc nebyla ke dni zániku funkce soudce Davida Uhlíře skončena, byla v souladu s rozvrhem práce Ústavního soudu na období od 1. 1. 2025 č. j. Org. 1/25 ze dne 18. 12. 2024 přidělena nově jmenované soudkyni Ditě Řepkové jako soudkyni zpravodajce. O této skutečnosti byl stěžovatel informován přípisem ze dne 3. 1. 2025, jenž mu byl doručen dne 5. 1. 2025.

II.
Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

3. Z obsahu ústavní stížnosti, jejích příloh a vyžádaného soudního spisu se podává, že napadená rozhodnutí se týkají stěžovatelovy žaloby proti vedlejší účastnici - Ministerstvu spravedlnosti (dále jen "ministerstvo") - o náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (dále jen "zákon č. 82/1998 Sb.). K vydání nezákonného rozhodnutí mělo dojít v řízení o návrhu stěžovatelova nezletilého syna na vydání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí podle § 400 až § 409 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů (dále též "z. ř. s.").

4. S ohledem na obsah a podstatu ústavní stížnosti je však vhodné stručně shrnout i události, které stály na počátku posuzovaného případu, a obsah soudních rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí, které se následně staly předmětem rozporovaného řízení podle zákona č. 82/1998 Sb.

5. Ze spisového materiálu ve stručnosti plyne, že ve večerních hodinách dne 16. 7. 2022 vznikl mezi stěžovatelem, jeho manželkou a syny konflikt. Intenzita a forma konfliktu byla jednotlivými členy rodiny vnímána a popisována rozdílně, ale podle soudů se mělo jednat o intenzivnější slovní rozepři doprovázenou fyzickým kontaktem mezi dotčenými osobami (zejm. mezi stěžovatelem a jeho nejstarším synem B. (jedná se o pseudonym, nar. 2010), který měl nižší až střední intenzitu. Konkrétně měl nejstarší syn začít v nějaké chvíli slovní rozepři natáčet na mobil; když si toho stěžovatel všiml, měl jej okřiknout a pokusit se mu mobil vzít. V reakci na tento konflikt přivolala manželka stěžovatele policii a v tentýž den podala na policii vysvětlení. Dne 17. 7. 2022 měl na policii podat vysvětlení i nejstarší syn.

6. Nejstarší syn, zastoupen matkou, následně podal návrh na vydání předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí

(§ 753 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve spojení s § 400 a násl. zákona o zvláštních řízeních soudních). Okresní soud v Příbrami (dále jen "okresní soud") vydal na základě tohoto návrhu dne 20. 7. 2022 předběžné opatření. Za navrhovatelku označil stěžovatelovu manželku a stěžovatele za odpůrce. Předběžným opatřením uložil stěžovateli povinnost zdržet se vstupu do jejich společného obydlí [výrok I. a)] a zdržet se setkávání s nejstarším synem [výrok I. b)], s dvěma mladšími syny [výroky I. c) a d)] a manželkou [výrok I. e)], a rozhodl o nákladech řízení (výroky II a III). Na základě dostupných informací bylo podle soudu možné dospět k závěru, že stěžovatel se na manželce a synech dopouští domácího násilí ve formě psychického týrání, uráží a ponižuje je, je vůči nim vulgární a autoritativní. Soud měl za to, že byly splněny podmínky pro vydání předběžného opatření.

7. K odvolání stěžovatele Krajský soud v Praze řízení (dále jen "krajský soud") rozhodnutí okresního soudu ve výrocích I. c), d) a e) zrušil a zastavil (výrok I. 1.); ve výrocích I. a), b) a výroku II. změnil tak, že návrh na vydání předběžného opatření se zamítá (výrok I. 2.); rozhodl o nákladech řízení (výroky II. a III.). Dle krajského soudu nebyla navrhovatelkou stěžovatelova manželka, nýbrž pouze nejstarší syn, jenž byl zastoupen matkou. Matku a dva mladší syny nepovažoval krajský soud za navrhovatele ani účastníky, pročež řízení ve vztahu k nim zastavil. Dále dospěl k závěru, že negativní chování stěžovatele mělo i podle nejstaršího syna směřovat pouze proti mladším bratrům a event. matce, nikoli proti němu samotnému. Konstatoval, že velká část předloženého zvukového záznamu je nesrozumitelná (tj. nelze z ní dovodit přesný obsah předmětné vyhrocené konverzace), avšak z obrazového záznamu (zejm. z gestikulace a jiné nonverbální komunikace dotčených osob) neplyne, že by šlo o domácí násilí. Podle krajského soudu "popsaný incident ... sice přesáhl rámec běžné rodinné hádky, jeho přesah je však spíše do opatrovnického řízení". Návrh na vydání předběžného opatření ve vztahu k nezl. B. proto zamítl.

8. V reakci rozhodnutí krajského soudu podal stěžovatel žalobu podle zákona č. 82/1998 Sb. Touto žalobou se domáhal zadostiučinění za nemajetkovou újmu, jež mu byla způsobena nezákonným rozhodnutím okresního soudu, ve výši 900 000 Kč a náhrady škody ve výši 17 875 Kč.

9. Obvodní soud napadeným rozsudkem rozhodl tak, že žalovanému ministerstvu uložil povinnost zaplatit stěžovateli 44 000 Kč na náhradě nemajetkové újmy (výrok I), žalobu v rozsahu částky 856 000 Kč zamítl (výrok II), žalobu na náhradu škody ve výši 17 875 Kč zamítl (výrok III) a rozhodl o nákladech řízení (výrok IV). Konstatoval, že je splněna podmínka nezákonného rozhodnutí i vzniku újmy, avšak příčinná souvislost mezi nimi je dána pouze částečně. Zaprvé dovodil, že příčinná souvislost a potažmo i odpovědnost státu za vzniklou nemajetkovou újmu je dána v rozsahu, v němž okresní soud vydal předběžné opatření i vůči stěžovatelově manželce a dvěma mladším synům. Tyto osoby nebyly navrhovateli předběžného opatření, a tudíž ve vztahu k nim předběžné opatření nemohlo být vydáno. Stěžovateli proto náleží kompenzace za imateriální újmu, která mu v důsledku toho vznikla. Za přiměřenou částku považoval 22 000 Kč za měsíc trvání předběžného opatření (od 17. 7. do 21. 9. 2022), celkově tedy 44 000 Kč. Zadruhé uvedl, že chybí příčinná souvislost v té části, která se týkala návrhu stěžovatelova nejstaršího syna na vydání předběžného opatření. Odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2008 sp. zn. 29 Cdo 3137/2007 (R 32/2009), z něhož plyne, že u návrhů předběžných opatření nelze dovodit odpovědnost státu podle zákona č. 82/1998 Sb. za případnou újmu, která vznikne jejich vydáním, neboť tuto odpovědnost nese výlučně navrhovatel předběžného opatření. Zatřetí nepovažoval za důvodný ani návrh stěžovatele na přiznání zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která mu měla vzniknout v době po zrušení předběžného opatření v důsledku údajně méně příznivého rozsahu styku se syny, než jakého by mohlo být dosaženo, kdyby nebylo předběžné opatření vydáno. Dospěl totiž k závěru, že zde absentuje nezákonné rozhodnutí. Začtvrté, důvodným neshledal ani nárok stěžovatele na náhradu škody (nákladů právního zastoupení v řízení o vydání předběžného opatření), a to rovněž pro absenci nezákonného rozhodnutí.

10. K odvolání stěžovatele rozhodl městský soud napadeným rozsudkem tak, že řízení o odvolání žalované proti výroku I rozsudku obvodního soudu z důvodu zpětvzetí zastavil (výrok I), ve výrocích II, III a IV jej potvrdil (výrok II) a rozhodl o nákladech řízení (výrok III). Odvolací soud se vesměs ztotožnil se závěry prvostupňového soudu. Konkrétně k opodstatněnosti stěžovatelova nároku na kompenzaci nemajetkové újmy, která mu vznikla v důsledku vydání předběžného opatření ve vztahu k nejstaršímu synovi, uvedl, že prvostupňový soud rozhodl správně. Za případnou újmu, která stěžovateli mohla vzniknout v důsledku vydání předběžného opatření, totiž odpovídá syn jakožto navrhovatel předběžného opatření, nikoli stát, jak plyne z rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3137/2007 a relevantní právní úpravy (§ 77a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád; dále též "o. s. ř.").

11. Nejvyšší soud rozhodl napadeným usnesením tak, že dovolání odmítl (výrok I), a rozhodl i o nákladech řízení (výrok II). Zaprvé, ve vztahu k napadeným nákladovým výrokům konstatoval, že dovolání proti nim je ze zákona nepřípustné. Zadruhé, stěžovatelovo dovolání proti výrokům, jimiž bylo jeho žalobě zčásti vyhověno, označil za subjektivně nepřípustné. Zatřetí, ve vztahu k nároku na náhradu škody ve výši 17 875 Kč uzavřel, že se jedná o plně oddělitelný nárok, jehož výše nepřesahuje hranici 50 000 Kč. Dovolání proti němu bylo tudíž ze zákona nepřípustné. Začtvrté, ve vztahu k pasivní legitimaci ministerstva v řízení o náhradu újmy podle zákona č. 82/1998 Sb. se ztotožnil se závěry nižších soudů. S odkazem na svou judikaturu (rozsudek ze dne 19. 3. 2013 sp. zn. 30 Cdo 3441/2012, rozsudek sp. zn. 29 Cdo 3137/2007) a § 77a odst. 1 občanského soudního řádu konstatoval, že za případnou újmu odpovídá navrhovatel předběžného opatření, nikoli stát. Zapáté, ve vztahu k rozhodnutím o stěžovatelových nárocích na a) náhradu újmy za omezení setkávání se s dvěma mladšími syny po dobu trvání předběžného opatření a b) náhradu újmy za tvrzené omezení styku se všemi nezletilými syny v době po zrušení předběžného opatření konstatoval, že o nich nemůže dále jednat z důvodu vad dovolání. Nejvyšší soud stěžovateli vytkl, že (řádně) nevymezil důvody dovolání, resp. v dovolání neuplatnil relevantní argumenty.

III.
Argumentace stěžovatele

12. Stěžovatel především tvrdí, že nesprávné právní posouzení věci soudy "spočívá z pohledu vyššího práva v otrockém formalistickém posuzování nezávazné judikatury vyšších soudů jako by jím byl vázán, ač je soudce vázán pouze zákonem". Ani jeden ze soudů nedostál své povinnosti řádně odůvodnit svá rozhodnutí. Soudy v napadených rozhodnutích postupovaly formalisticky, stranily státu a ve své podstatě se snažily zbavit stát odpovědnosti za vydání nezákonného rozhodnutí. Soudy navíc založily svá rozhodnutí na nepřiléhavé a neaplikovatelné judikatuře, která byla původně vydána na základě zcela odlišných skutkových okolností a pro zcela jiný typ řízení (tj. pro účely insolvenčního řízení). Stěžovatel rozporuje názor obecných soudů, že odpovědnost státu podle zákona č. 82/1998 Sb. je v této věci vyloučena v důsledku existence § 77a občanského soudního řádu. Považuje jej za nesprávný, formalistický a nemorální, protože stát se tím zprošťuje odpovědnosti za svá nezákonná rozhodnutí a tuto odpovědnost přenáší na jeho nezletilého syna (navíc údajně zmanipulovaného matkou). Stěžovatel má za to, že v tomto případě měla být prolomena subsidiarita nároku na náhradu újmy podle zákona č. 82/1998 Sb. v nároku na její náhradu proti navrhovateli předběžného opatření podle § 77a občanského soudního řádu. V rozhodnutí obecných soudů proto spatřuje porušení svých základních práv podle čl. 36 odst. 3 Listiny a čl. 11 odst. 1 Listiny.

13. Porušení svého práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny pak stěžovatel spatřuje v tom, že obecné soudy se odvolávaly na nepřiléhavou judikaturu, nevyjádřily se k jeho námitkám a svá rozhodnutí neodůvodnily řádným způsobem. Porušení svých práv podle čl. 10 odst. 1 a 2 a čl. 32 odst. 1 a 4 Listiny, jakož i čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, odůvodňuje pouze citací svých vyjádření během nespecifikovaného výslechu.

IV.
Vyjádření účastníků řízení

14. Ústavní soud zaslal účastníkům řízení a vedlejšímu účastníkovi řízení ústavní stížnost k vyjádření. Možnost vyjádřit se využily pouze účastníci (tj. obecné soudy, jejichž rozhodnutí jsou napadena ústavní stížností), kdežto vedlejší účastník (ministerstvo) tuto možnost nevyužilo.

15. Obvodní soud pouze odkázal na napadené rozhodnutí a obsah soudního spisu.

16. Městský soud rovněž odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí s tím, že jej považuje za obsáhlé, jasné, a srozumitelné. Navrhl proto odmítnutí ústavní stížnosti.

17. Nejvyšší soud se především vyjádřil k tomu, zda odpovědnost navrhovatele předběžného opatření podle § 77a občanského soudního řádu vylučuje odpovědnost státu za nezákonné rozhodnutí podle zákona č. 82/1998 Sb. K tomu předně uvedl, že je nutno přisvědčit stěžovateli, že podmínka vzniku újmy a nezákonnosti nařízeného předběžného opatření by byla splněna, pokud by neexistovala právní úprava, která odpovědnost státu za nezákonné rozhodnutí pro tyto případy vylučuje. Zákon č. 82/1998 Sb. totiž vychází z "nevysloveného, leč zřejmého" předpokladu, že odpovědnost státu je dána pouze tehdy, pokud zvláštní právní úprava nezakládá ve stejném nebo širším rozsahu odpovědnost někoho jiného. Podle Nejvyššího soudu patří zvláštní právní úprava obsažená v § 77a občanského soudního řádu k příkladům právní úpravy, která "automaticky vylučuje odpovědnostní nároky vůči státu". Podle Nejvyššího soudu se proto stěžovatel může domáhat náhrady utrpěné újmy pouze proti navrhovateli předběžného opatření, tj. proti svému nezletilému synovi. Ten však může mít regresní nárok proti jiným osobám, resp. jeho jednání může být přičteno jiné osobě (např. matce). To má podle Nejvyššího soudu dokazovat, že odpovědnost dítěte za újmu způsobenou vydáním předběžného opatření není nesmyslná. Napadená rozhodnutí ostatně odpovídají i ustálené judikatuře Nejvyššího soudu, zejména publikovanému rozsudku sp. zn. 29 Cdo 3137/2007, jakož i rozsudku ze dne 22. 7. 2020 sp. zn. 23 Cdo 1619/2019, rozsudku ze dne 19. 9. 2011 sp. zn. 30 Cdo 654/2010 a rozsudku ze dne 29. 11. 2012 sp. zn. 23 Cdo 2416/2012. Ač Ústavní soud ve svém usnesení sp. zn. I. ÚS 399/24 ze dne 20. 3. 2024 připustil odpovědnost státu v podobné situaci, jde o rozhodnutí bez obecného precedenčního významu, které se navíc příčí judikatuře Nejvyššího soudu. Závěrem v tomto kontextu Nejvyšší soud podotýká, že účelem předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí není rozhodování o právech a povinnostech stran sporu, ale ochrana života, zdraví a lidské důstojnosti osob potenciálně ohrožených domácím násilím. Zda k domácímu násilí skutečně docházelo, se zpravidla zjistí až následně, pročež "není adekvátní s odkazem na čl. 36 odst. 3 Listiny činit stát odpovědným za situace, kdy samo podání návrhu na vydání předběžného opatření je zpravidla důsledkem narušení vztahů rodinných, manželských, partnerských či jiných blízkých osob, existujících nezávisle na činnosti státních orgánů." Dále Nejvyšší soud uvádí, že stěžovatelovo dovolání bylo vadné, neboť v něm nebyly řádně vymezeny předpoklady jeho přípustnosti.

V.
Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

18. Ústavní stížnost byla podána oprávněným stěžovatelem, jenž byl účastníkem řízení, v němž byla vydána napadená rozhodnutí. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Další procesní předpoklady ovšem byly splněny pouze zčásti.

19. Jde-li o tu část napadených rozhodnutí, kterou bylo v rozsahu 44 000 Kč vyhověno stěžovatelově žalobě (tj. příslušnou část výroku I usnesení Nejvyššího soudu, výrok I rozsudku městského soudu a výrok I rozsudku obvodního soudu), ústavní stížnost byla podaná zjevně neoprávněným navrhovatelem. Obecné soudy těmito výroky stěžovateli zčásti vyhověly, a proto je pojmově vyloučeno, aby jimi byla porušena jeho základní práva. V tomto rozsahu jde o návrh podaný zjevně neoprávněnou osobou [§ 43 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu].

20. Jde-li o rozhodnutí soudů o stěžovatelově žalobě na náhradu škody ve výši 17 875 Kč (tj. příslušnou část výroku I usnesení Nejvyššího soudu, příslušnou část výroku II rozsudku městského soudu a výrok III rozsudku obvodního soudu), ústavní stížnost je opožděná. Jak vyložil Nejvyšší soud, tento nárok byl samostatný a oddělitelný, přičemž jeho výše nepřesahovala zákonem stanovenou hranici 50 000 Kč, kterou je ze zákona omezena přípustnost dovolání [§ 238 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu]. Rozhodnutí městského soudu bylo v této části posledním procesním prostředkem nápravy, který zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytoval (§ 72 odst. 2 a 3 zákona o Ústavním soudu). Stěžovatel měl podat ústavní stížnost již proti tomuto rozhodnutí, a to v dvouměsíční lhůtě. S ohledem na ex lege nepřípustnost dovolání nebylo jeho podání způsobilé stěžovateli tuto lhůtu zachovat. Ačkoli přesné datum doručení rozhodnutí městského soudu není Ústavnímu soudu známo, je zřejmé, že pokud byl předmětný rozsudek vydán dne 17. 8. 2023, navazující usnesení Nejvyššího soudu bylo vydáno dne 4. 3. 2024 a ústavní stížnosti byla podána až dne 20. 5. 2024, dvouměsíční lhůta stěžovateli tak uplynula dávno před podáním ústavní stížnosti. V tomto rozsahu proto stěžovatelovu ústavní stížnost odmítl pro opožděnost [§ 43 odst. 1 písm. b) zákona o Ústavním soudu].

21. Jde-li o rozhodnutí soudů o zbytku stěžovatelova nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené omezením styku s dvěma mladšími syny po dobu účinnosti předběžného opatření a stěžovatelově nároku na náhradu újmy způsobené omezením styku se všemi syny po zrušení předběžného opatření (příslušné části výroku I usnesení Nejvyššího soudu, výroku II rozsudku městského soudu a výroku II rozsudku obvodního soudu), stěžovatelovo dovolání bylo Nejvyšším soudem odmítnuto pro vady. Ústavní stížnost proti rozhodnutím obvodního a městského soudu je proto v tomto rozsahu nepřípustná podle § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu [stanovisko pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16 ze dne 28. 11. 2017 (ST 45/87 SbNU 905; 460/2017 Sb.)]. Proti rozhodnutí Nejvyššího soudu je navíc v tomto rozsahu zjevně neopodstatněná [§ 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu], neboť stěžovatel ve svém dovolání řádně nevymezil předpoklady přípustnosti dovolání, jak mu ukládá občanský soudní řád.

22. Ústavní soud rovněž zaznamenal, že Nejvyšší soud odmítl stěžovatelovo dovolání proti nákladovým výrokům obvodního a městského soudu jako nepřípustné ze zákona [§ 238 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu]. Jelikož však bylo rozhodnutí o nákladech řízení závislé na posouzení (ne)důvodnosti zbylé části stěžovatelova dovolání, Ústavní soud neshledal, že by stěžovatel proti nim měl brojit samostatnou ústavní stížností. Ústavní stížnost je proto v tomto rozsahu podaná oprávněnou osobou, včasná a přípustná.

23. Procesní předpoklady řízení byly pochopitelně splněny i u té části stěžovatelova nároku, kterou se domáhal náhrady nemajetkové újmy způsobené omezením styku s nejstarším synem (navrhovatelem předběžného opatření) po dobu trvání předběžného opatření (tj. v příslušných částech výroku I usnesení Nejvyššího soudu, výroku II rozsudku městského soudu a výroku II rozsudku obvodního soudu).

VI.
Upuštění od ústního jednání

24. Ústavní soud dospěl k závěru, že by ústní jednání nepřispělo k dalšímu objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu). Nekonání ústního jednání odůvodňuje i skutečnost, že Ústavní soud nepovažoval za potřebné provádět dokazování.

VII.
Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

25. Úvodem je nutno zdůraznit, že stěžovatelova ústavní stížnost je obtížně srozumitelná. Stěžovatel v ní brojí takřka proti všemu (i proti rozhodnutím, která nejsou předmětem ústavní stížnosti), aniž by mnoho svých výhrad podložil koherentními argumenty. Nemalou část své ústavní stížnosti navíc odůvodňuje doslovným přepisem svých vyjádření, jež měl poskytnout v rámci nespecifikovaného výslechu, což nelze považovat za řádnou ústavněprávní argumentaci.

26. Navzdory tomu Ústavní soud posoudil napadená rozhodnutí v rozsahu, v němž byly splněny procesní předpoklady řízení, a dospěl k závěru, že jsou v rozporu se základním právem stěžovatele na náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem podle čl. 36 odst. 3 Listiny. Stěžovatelova ústavní stížnost je v tomto rozsahu důvodná.

VII. 1.
K právu na náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím obecně

27. Jedním z důležitých aspektů právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy) je budování důvěry občanů v právo a instituce moci veřejné. Tam, kde jednotlivec jedná s důvěrou ve věcnou správnost aktů státu či jeho postupů a rovněž s důvěrou v jejich soulad s právem, musí být současně garantováno právo na náhradu škody, ukáže-li se, že presumpce správnosti či zákonnosti byla klamná [nález sp. zn. III. ÚS 847/23 ze dne 22. 5. 2023, bod 31]. Jinak řečeno, taková důvěra je možná pouze tehdy, odpovídají-li stát či subjekty, na něž stát přenesl výkon některých svých pravomocí, za škodu vzniklou jednotlivci jejich činností v případě, že tyto činnosti se posléze ukáží jako nezákonné či jinak vadné. Udržování důvěry občanů v právo je jedním z podstatných pilířů odpovědnosti státu za škodu a, vice versa, nemůže být dána důvěra tam, kde nezákonnost či nesprávnost aktů veřejné moci není sankcionována v podobě odpovědnosti za škodu [nález sp. zn. III. ÚS 847/23 ze dne 22. 5. 2023, bod 31; nález sp. zn. II. ÚS 3005/14 ze dne 5. 5. 2015 (N 87/77 SbNU 273), bod 14; nález sp. zn. I. ÚS 529/09 ze dne 13. 3. 2012 (N 51/64 SbNU 625)].

28. Právo na náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem je ústavně zaručeným

základním právem podle čl. 36 odst. 3 Listiny. Nechrání toliko právo na náhradu majetkové újmy (škody), ale rovněž právo na náhradu nemajetkové újmy [nález sp. zn. II. ÚS 379/23 ze dne 24. 4. 2024, bod 32; nález sp. zn. IV. ÚS 2699/23 ze dne 28. 2. 2024, bod 14]. Jak předpokládá čl. 36 odst. 4 Listiny, zákonodárce toto základní právo provedl a konkretizoval na úrovni podústavního práva zákonem č. 82/1998 Sb.

29. Nicméně tím, že podmínky a podrobnosti práva na náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem jsou upraveny na úrovni zákona, jeho povaha ústavně garantovaného základního práva se tím nevytrácí. Jak podústavní právní předpisy, tak jejich následná interpretace a aplikace orgány moci veřejné proto musejí respektovat limity vymezené ústavním pořádkem a nemohou vést, přímo ani nepřímo, k omezení nebo dokonce popření základního práva podle čl. 36 odst. 3 Listiny [nález sp. zn, III. ÚS 847/23, bod 33]. Podle zákona č. 82/1998 Sb. tudíž musí být a je možné odčinit veškerou újmu, kterou lze namítat pod čl. 36 odst. 3 Listiny, nikoli naopak [nález sp. zn. III. ÚS 3456/18 ze dne 5. 3. 2019 (N 36/93 SbNU 21), bod 23; nález sp. zn. I. ÚS 2872/18 ze dne 23. 7. 2019 (N 139/95 SbNU 182), bod 46; nález ze sp. zn. I. ÚS 2330/16 dne 25. 7. 2017 (N 131/86 SbNU 235); nález sp. zn. II. ÚS 1430/13 ze dne 24. 7. 2014 (N 143/74 SbNU 215), bod 18 a další]. Zákonu je totiž svěřena pouze úprava podmínek a podrobností realizace již ústavně zakotveného práva, které vychází z principu ochrany práv každého, kdo byl poškozen nezákonným rozhodnutím orgánu moci veřejné nebo nesprávným úředním postupem [nález sp. zn. III. ÚS 847/23, bod 33; obdobně viz nález sp. zn. Pl. ÚS 18/01 ze dne 30. 4. 2002 (N 53/26 SbNU 73; 234/2002 Sb.); nález sp. zn. I. ÚS 1628/07 ze dne 29. 11. 2007 (N 215/47 SbNU 829)].

30. Úkolem obecných soudů je posoudit, a to přirozeně za respektování naznačených ústavních aspektů náhrady újmy způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, zda v konkrétním případě došlo k naplnění podmínek pro vznik odpovědnosti státu [nález sp. zn. IV. ÚS 3377/12 ze dne 16. 5. 2013 (N 86/69 SbNU 373), bod 25; nález sp. zn. I. ÚS 215/12 ze dne 26. 9. 2013 (N 169/70 SbNU 581), bod 22; nález sp. zn. I. ÚS 216/09 ze dne 27. 3. 2012 (N 58/64 SbNU 705)]. Presumpci správnosti rozhodnutí orgánů moci veřejné odpovídá podmínka, že nárok na náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím lze zpravidla uplatnit pouze tehdy, pokud bylo pravomocné rozhodnutí zrušeno nebo změněno pro nezákonnost (§ 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb.). U rozhodnutí, která jsou vykonatelná bez ohledu na právní moc (k nimž patří také rozhodnutí o předběžném opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí), nicméně lze tento nárok uplatnit i tehdy, pokud bylo rozhodnutí zrušeno nebo změněno i na základě řádného opravného prostředku (§ 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb.). Jde o taková rozhodnutí, jejichž výkon je způsobilý přivodit vznik škody ještě předtím, než rozhodnutí nabylo právní moci. I podle odborné literatury tudíž "je logické, že bylo-li předběžně vykonatelné rozhodnutí vykonáno a v důsledku toho vznikla škoda, odpovídá za ni stát i v případě, že poškozený využil procesních možností a dosáhl zrušení nebo změny rozhodnutí pro nezákonnost již v rámci řádných opravných prostředků" (VOJTEK, P. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 94-118). Obecné soudy pak v řízení typicky zkoumají, zda a) bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, b) zda stěžovateli vznikla majetková nebo nemajetková újma a c) zda mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem újmy existuje příčinná souvislost.

VII. 2.
K ústavním aspektům předběžných opatření a odpovědnosti za ně

31. Ačkoli se napadená rozhodnutí týkají otázky náhrady nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím (čl. 36 odst. 3 Listiny), pro pochopení prvotní příčiny pochybení soudů v této věci je nutno pochopit právní úpravu odpovědnosti za předběžné opatření. Rozhodnutí soudů v kompenzačním řízení se totiž "lámala" na otázce, zda za nařízení předběžného opatření ve věci domácího násilí může nést odpovědnost pouze navrhovatel podle obecné právní úpravy obsažené v § 77a odst. 1 občanského soudního řádu, nebo i někdo jiný (v tomto případě stát).

32. Pokud jde o podústavní právní úpravu obecných předběžných opatření, je obsažena v § 74 a násl. občanského soudního řádu. Účelem těchto předběžných opatření je, ve zkratce, poskytnout ochranu právům účastníků v případě, kdy nelze vyčkávat na rozhodnutí ve věci samé (§ 74 odst. 1 o. s. ř.). Společně s podáním návrhu na nařízení předběžného opatření je nutno složit jistotu k zajištění náhrady majetkové nebo nemajetkové újmy, která by mohla vzniknout v důsledku jeho nařízení jiným účastníkům řízení než navrhovateli, případně třetím osobám, které ani nebyly navrhovateli (§ 75b odst. 1 o. s. ř.). V jiných než obchodních věcech se skládá jistota ve výši 10 000 Kč (§ 75b odst. 1 věta první o. s. ř.), nerozhodne-li soud o nutnosti složení doplatku jistoty (§ 75b odst. 1 věta druhá ve spojení s § 76h o. s. ř.). V případě nesložení nebo opožděného složení jistoty je návrh odmítnut (§ 75b odst. 2 o. s. ř.). S tím je úzce provázána právní úprava odpovědnosti navrhovatele za nařízení obecného předběžného opatření. Podle § 77a odst. 1 o. s. ř., na který odkazovaly obecné soudy i v nyní posuzované věci, je navrhovatel povinen nahradit majetkovou nebo nemajetkovou újmu každému, komu předběžným opatřením vznikla, "zaniklo-li nebo bylo-li zrušeno nařízené předběžné opatření z jiného důvodu než proto, že návrhu ve věci samé bylo vyhověno, nebo proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno".

33. Jak navíc Ústavní soud v minulosti zdůraznil, ani zákonné zakotvení odpovědnosti navrhovatele za nařízení (obecného) předběžného opatření nutně nevylučuje odpovědnost státu. Vysvětlil, že "je třeba striktně odlišovat odpovědnost státu za újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím o nařízení (‚nezákonného') předběžného opatření od odpovědnosti navrhovatele za újmu způsobenou (‚zákonně') nařízeným předběžným opatřením. Za újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím o nařízení předběžného opatření stát odpovídá právě proto, že jde o nezákonné rozhodnutí, že v řízení o opravném prostředku vyjde najevo, že předběžné opatření nemělo být vůbec nařízeno, a rozhodnutí, kterým bylo nařízeno, je v důsledku toho zrušeno či změněno. Jinak také vyjádřeno, nerozhodl-li by soud nezákonně, předběžné opatření by vůbec nebylo nařízeno (návrh by byl zamítnut či odmítnut)" (usnesení sp. zn. I. ÚS 399/24 ze dne 20. 3. 2024, bod 16). V některých specifických případech může odpovědnost státu za nezákonné rozhodnutí vzniknout i bez zrušení nebo změny nezákonného předběžného opatření (ibid., bod 17). Naopak

"je-li předběžné opatření nařízeno ‚zákonným' rozhodnutím,... za újmu stát neodpovídá" (ibid., bod 18). V těchto případech opravdu ponese odpovědnost pouze navrhovatel předběžného opatření, jak předpokládá § 77a odst. 1 občanského soudního řádu a příslušná judikatura obecných soudů.

34. Právní úprava předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí se od výše nastíněné právní úpravy obecného předběžného opatření v mnoha ohledech liší. Řízení o předběžném opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí, které inicioval i stěžovatelův (nezletilý) nejstarší syn, je návrhové (návrh může podat nejen jednotlivec podle § 401 z. ř. s., nýbrž také státní zástupce podle § 8 odst. 2 z. ř. s.), přičemž soud musí o tomto návrhu rozhodnout v mimořádně krátké lhůtě 48 hodin (§ 404 z. ř. s.). V případě vyhovění návrhu může soud uložit odpůrci rozličná omezení nebo povinnosti (§ 405 odst. 1 z. ř. s.), přičemž toto rozhodnutí je vykonatelné vydáním (§ 407 z. ř. s.). Zaniknout může buď ze zákona pouhým plynutím času (§ 413), nebo může být na návrh zrušeno (§ 414 z. ř. s.). Zákon o zvláštních řízeních soudních (nejen) s těmito specifiky počítá. U těch procesních institutů, které jsou v něm speciálně upraveny, se proto uplatní "pouze" princip tzv. zbytkové subsidiarity, podle něhož se občanský soudní řád použije jenom tehdy, nevyplývá-li z povahy jednotlivých ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních něco jiného (§ 1 odst. 4 z. ř. s.).

35. Nelze přitom zapomínat ani na to, že tato procesní úprava, jakož i její hmotněprávní základ (§ 751 až 754 ve spojení s § 3021 občanského zákoníku), mají výrazný ústavněprávní rozměr. Jde totiž o ustanovení zákona, jimiž stát realizuje svou pozitivní povinnost poskytnout v horizontálních vztazích ochranu základnímu právu oběti (tvrzeného) domácího násilí na život (čl. 6 odst. 1 Listiny), nebýt mučena nebo vystavena krutému, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení (čl. 7 odst. 2 Listiny), na nedotknutelnost osoby (čl. 7 odst. 1 Listiny), na zachování lidské důstojnosti (čl. 10 odst. 1 Listiny), na soukromý život a rodinný život (čl. 10 odst. 2 Listiny), na ochranu dětí a mladistvých (čl. 32 Listiny) atp. [k otázce domácího násilí páchaného na dětech viz např. rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen "ESLP") ve věci Z a další proti Spojenému království ze dne 10. 5. 2001, č. 29392/95; k otázce domácího násilí obecně viz např. rozsudky ESLP ve věci Luca proti Moldavsku ze dne 17. 10. 2023, č. 55351/17; ve věci Volodina proti Rusku ze dne 9. 7. 2019, č. 41261/17; ve věci Talpis proti Itálii ze dne 2. 3. 2017, č. 41237/14; ve věci T. M. a C. M. proti Moldavsku ze dne 28. 1. 2014, č. 26608/11 a mnoho dalších]. Musí být proto zajištěna účinnost nástrojů určených k ochraně základních práv jednotlivců, přičemž jejich efektivita nesmí být snižována ani nepřímo, např. odrazováním obětí od jejich využití.

36. Výše uvedené principy se pak pochopitelně odrážejí i v kompenzačním řízení podle zákona č. 82/1998 Sb., které může být zahájeno osobou dotčenou předběžným opatřením ve věci ochrany proti domácímu násilí (zpravidla odpůrcem v původním řízení), je-li předběžné opatření zrušeno (jako např. ve vztahu k nejstaršímu synovi stěžovatele), event. dojde-li k zastavení řízení o něm (jako např. ve vztahu k dvěma mladším synům stěžovatele).

VII. 3.
Aplikace obecných principů na posuzovanou věc

37. Ústavní soud v zájmu přehlednosti připomíná, že ve stěžovatelově věci bylo dne 20. 7. 2022 vydáno k návrhu jeho nejstaršího (nezletilého) syna předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí podle § 400 až 409 z. ř. s., které bylo ze zákona vykonatelné vydáním (v podrobnostech viz výše, bod 6). Toto předběžné opatření bylo účinné až do 21. 9. 2022, kdy k odvolání stěžovatele došlo k jeho zrušení odvolacím soudem (v podrobnostech viz výše, bod 7). Po dobu přibližně dvou měsíců se tudíž stěžovatel nemohl setkávat se svými syny. Stěžovatel se proto v kompenzačním řízení podle zákona č. 82/1998 Sb. dožadoval náhrady nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím. Soudy mu nicméně odmítly tuto náhradu přiznat. Jejich rozhodnutí vycházela, stručně řečeno, z názoru, že stát nenese odpovědnost za újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím podle zákona č. 82/1998 Sb., jelikož tuto odpovědnost nese výlučně stěžovatelův - tehdy dvanáctiletý - syn (event. s regresním nárokem vůči své matce, kterou byl zastoupen).

38. V posuzované věci je tak klíčová otázka pasivní legitimace ministerstva. Absenci pasivní legitimace ministerstva v řízení podle zákona č. 82/1998 Sb. obecné soudy dovodily z § 77a odst. 1 občanského soudního řádu, který upravuje odpovědnost navrhovatele za újmu způsobenou obecným předběžným opatřením, jakož i z rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3137/2007, který se týkal odpovědnosti státu za předběžné opatření vydané v insolvenčním řízení (Nejvyšší soud v něm konkrétně dospěl k závěru, že odpovědnost státu za nařízení předběžného opatření je zcela vyloučena, a to i tehdy, pokud odvolací soud návrh na jeho nařízení odmítne, protože nebyly splněny zákonné požadavky k jeho vydání). Tyto závěry obecných soudů jsou však ústavně problematické hned z několika důvodů.

39. Ústavní soud především podotýká, že již samotný názor obecných soudů, že stát nemůže nikdy nést odpovědnost za nařízení předběžného opatření - a to ať obecného podle občanského soudního řádu, nebo speciálního podle jiných právních předpisů (např. § 400 až 414 z. ř. s.) - je ve světle judikatury značně problematický. Takové plošné a absolutní vyloučení odpovědnosti státu a její přenesení na navrhovatele, a to i v případech, kdy pro nařízení předběžného opatření nebyly dány ani základní zákonné podmínky, je jen stěží slučitelné s principy právního státu (v podrobnostech viz výše, bod 27) a základními právy jednotlivců podle čl. 36 odst. 3 Listiny (v podrobnostech viz výše, bod 28). Dochází tím totiž k popření základního práva jednotlivců na náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím podle čl. 36 odst. 3 Listiny, a to navíc ve vztahu k relativně početné a časté kategorii soudních rozhodnutí (v podrobnostech viz výše, bod 33 a tam citované usnesení sp. zn. I. ÚS 399/24). Shora uvedené závěry obecných soudů ani jejich odkaz na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3137/2007, z něhož tyto závěry měly plynout, proto nelze z ústavního hlediska akceptovat.

40. Závěry obecných soudů jsou pak ještě problematičtější, přihlédne-li Ústavní soud k tomu, že ve stěžovatelově věci se nejednalo o odpovědnost státu za "obecné" předběžné opatření, nýbrž za předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí podle § 400 až 414 z. ř. s. Jak bylo shora podrobně vysvětleno, jde o zcela specifický typ předběžného opatření, přičemž postup a podmínky pro jeho nařízení jsou regulovány speciální právní úpravou (v podrobnostech viz výše, body 34 a 35). I samotný zákon o zvláštních řízeních soudních přitom počítá s tím, že u těch procesních institutů, které jsou v něm speciálně upraveny, se uplatní "pouze" princip tzv. zbytkové subsidiarity (tj. ustanovení občanského soudního řádu se použijí pouze tehdy, nevyplývá-li z povahy jednotlivých ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních něco jiného). Obecné soudy však k těmto specifikům nijak nepřihlédly a s předběžným opatřením ve věci ochrany proti domácímu násilí svévolně zacházely tak, jakoby to bylo zcela běžné předběžné opatření podle občanského soudního řádu, na které dopadá mj. i jeho § 77a. Takový postup nejenže svévolně nerespektuje právní úpravu obsaženou v zákoně o zvláštních řízeních soudních (zejm. § 1 odst. 4 ve spojení s § 400 až 414), nýbrž nepochopitelně opomíjí i znění samotného § 77a občanského soudního řádu, podle něhož "zaniklo-li nebo bylo-li zrušeno nařízené předběžné opatření z jiného důvodu než proto, že návrhu ve věci samé bylo vyhověno, nebo proto, že právo navrhovatele bylo uspokojeno, je navrhovatel povinen nahradit škodu a jinou újmu každému, komu předběžným opatřením vznikla." Ač pochopitelně nelze vyloučit, že tvrzená oběť se bude ochrany před domácím násilím domáhat pouze občanskoprávní cestou, typickým prostředkem ochrany v těchto věcech bude nejspíše podání oznámení o přestupku (např. o přestupku proti občanskému soužití podle § 7 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích) nebo trestního oznámení (např. o přečinu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 trestního zákoníku), event. spojeného s adhezním návrhem na náhradu újmy. Je proto protismyslné činit odpovědnost navrhovatele za újmu způsobenou nařízením předběžného opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí závislou na tom, zda "návrhu ve věci samé bylo vyhověno" nebo zda "právo navrhovatele bylo uspokojeno", neboť v přestupkovém ani trestním řízení ani nemůže dojít k vyhovění návrhu nebo uspokojení práva v občanskoprávním smyslu. Přestupková i trestní řízení jsou ovládána zcela odlišnými principy než občanskoprávní řízení. Závěry obecných soudů se tudíž jeví jako svévolné i z pohledu podústavního práva, nejen z pohledu ústavně garantovaného práva na náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem podle čl. 36 odst. 3 Listiny.

41. Věc má i další ústavněprávní rozměr, který obecné soudy při rozhodování opomněly zohlednit. Obecné soudy jsou přitom povinny při rozhodování vzít v potaz a vyvažovat všechny ústavní principy a ústavně garantovaná základní práva, jež mohou být dotčeny. Jak Ústavní soud shora nastínil, rozhodování o tom, kdo a za jakých podmínek je pasivně legitimovaným subjektem v řízení o náhradě újmy způsobené předběžným opatřením ve věci ochrany proti domácímu násilí, má i výrazný ústavněprávní přesah do oblasti pozitivních závazků státu poskytovat v horizontálních vztazích ochranu základním právům tvrzených obětí domácího násilí (v podrobnostech viz výše, bod 35). Plošné přenášení odpovědnosti za nezákonná předběžná opatření na tvrzené oběti domácího násilí by totiž mohlo vést ke snižování účinnosti těch právních nástrojů, které mají základní práva těchto osob zajišťovat a chránit. Tvrzené oběti domácího násilí by to totiž stavělo před dilema, a) zda se domáhat předběžné ochrany před domácím násilím a potažmo ochrany svých základních práv, avšak současně se vystavit riziku, že budou nuceny nést občanskoprávní odpovědnost i za újmu způsobenou nezákonným předběžným opatřením, nebo b) zda rezignovat na ochranu svých základních práv a potenciálně se vystavit újmě na životě a zdraví v důsledku domácího násilí. Rozhodování obecných soudů tudíž nemělo dopad pouze do oblasti základních práv stěžovatele podle čl. 36 odst. 3 Listiny, nýbrž také do oblasti základních práv navrhovatele předběžného opatření (stěžovatelova nezletilého syna), u něhož dovodily plnou odpovědnost za nařízení předběžného opatření.

42. Ústavní soud proto shrnuje, že obecné soudy při svém rozhodování nevzaly v potaz žádný z uvedených ústavních principů a nevyvažovaly žádné ze shora uvedených základních práv (zejména základní právo stěžovatele na náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem podle čl. 36 odst. 3 Listiny, avšak i základní práva navrhovatele předběžného opatření, na něhož odpovědnost za - potenciálně nezákonné - předběžné opatření přenesly). Obecné soudy navíc ve svých rozhodnutích řádně nezohlednily ani relevantní podústavní právní úpravu, která na věc dopadá (zejména příslušné části zákona o zvláštních řízeních soudních a občanského soudního řádu), resp. tuto právní úpravu aplikovaly svévolným způsobem. Tím porušily stěžovatelovo základní právo podle čl. 36 odst. 3 Listiny a rozhodly v rozporu se svou ústavní povinností chránit základní práva a svobody jednotlivců (čl. 4 Ústavy) a respektovat principy materiálního právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy).

VIII.
Závěr

43. Ústavní soud ze shora uvedených důvodů ústavní stížnosti vyhověl (§ 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu) a zrušil napadená rozhodnutí Nejvyššího soudu, městského soudu a obvodního soudu v té části, jež se týkala stěžovatelova nároku na náhradu újmy způsobené omezením styku s nejstarším synem jakožto navrhovatelem předběžného opatření po dobu trvání tohoto předběžného opatření [§ 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Společně s tím Ústavní soud zrušil také rozhodnutí o nákladech řízení, neboť jde o výroky závislé na posouzení merita věci.

44. Obecné soudy budou muset v dalším řízení zohlednit v tomto nálezu zmíněné principy a judikaturu a současně v tomto kontextu posoudit nárok stěžovatele. Zejména bude třeba opětovně zkoumat, zda byly splněny podmínky podle zákona č. 82/1998 Sb., které by založily odpovědnost za způsobenou újmu podle tohoto zákona. Přitom budou muset vážit, za jakých okolností připadá v úvahu odpovědnost státu za potenciálně nezákonná předběžná opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí s ohledem na ochranu obětí domácího násilí. Na druhé straně budou muset vymezit, kdy má být odpovědnost státu vyloučena s ohledem na specifika těchto předběžných opatření.

45. Ve zbylém rozsahu Ústavní soud ústavní stížnost odmítl zčásti pro opožděnost [§ 43 odst. 1 písm. b) zákona o Ústavním

soudu], zčásti pro neoprávněnost navrhovatele [§ 43 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu], zčásti pro nepřípustnost [§ 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu] a zčásti pro zjevnou neopodstatněnost [§ 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu nelze podat odvolání.

V Brně dne 2. prosince 2025

Pavel Šámal v. r.
předseda senátu